

Çocuk, insanın gönül meyvesidir, göz aydınlığıdır. Çocuk, insan neslinin devam etmesini sağlayan ve ölümlü insanın ölümsüzleşme tutkusunu kısmen gerçekleştiren şeydir. Çocuk fitnedir, sınav aracıdır. Nice insan için çocuk, dünya ve ahirette cennet vesilesi olur. Kimi insan için ise çocuk, derttir, tasadır, pişmanlık ve nedamettir. Çocukları sayesinde hidayete eren sâlih insanlar vardır; yine çocukları sebebiyle yoldan çıkan, günaha düşen insanlar vardır. Öteki dünyada da çocuklarıyla cennete gidenler olacaktır ve yine çocukları yüzünden cehenneme atılacaklar olacaktır. İnsanlar, çoğu zaman çocukları için yaşarlar, çocukları için pek çok şeye katlanırlar. Çocuk sevgisinin insanda yaptıramayacağı şey yoktur.

Kur'ân-ı Kerim, Allah'a ibadetten hemen sonra ana-babaya iyilik üzerinde durur. Ana babayı bu kadar saygın kılan, onların çocuk üzerindeki etkileri olsa gerektir. Gerçekten de anne baba, çocuğun dünyaya gelişinde, onun yetişmesinde ve eğiminde en temel faktördür. İslam'a yatkın olarak dünyaya gelen çocuğu ilk şekillendiren anne babadır. Çocukların yetişmesinde anne babanın sorumluluğu çok büyüktür, bu sorumluluk onlara anne-baba haklarını kazandırmıştır. Onlar, çocuklarına karşı bu sorumluluklarını yerine getirebildikleri oranda, bu haklara sahip olabileceklerdir.

Uzmanlar, çocuğun yetişmesinde ve eğitiminde ailenin önemini sürekli dile getirirler. Çocuk üzerine ilk ve kalıcı imzayı atanlar anne ve babadır. Anne babanın çocukları üzerindeki bu etkisi, daha yuvanın kurulması aşamasında başlar. Eř seçimi, aynı zamanda çocuğuna anne yahut baba seçimi demektir. Her bakımdan iyi bir insanı kendisine eř olarak seçen kadın yahut erkek, çocuğunun ebeveynini de seçmiş olmaktadır.

Çocuğun anne karnında iken duyduğu sesler, gördüğü manzaralar ve annenin ruhî durumunun da çocuğun kişiliğine etki edeceği söylenmektedir. Buna göre çocuğun eğitimi daha ana karnında iken başlamaktadır. Hamile annenin yiyip içtiklerine dikkat etmesi kadar,

dinlediklerine ve hatta gördüklerine dikkat etmesi de gerekmektedir. Aynı şekilde duygularını da kontrol altında tutmalıdır. Artık o, kendi sorumluluğu yanında çocuğunun da sorumluluğunu taşımaktadır. Aslında her insan, dünyada kendinden ibaret olmadığının bilincinde davranışlarına dikkat etmelidir. Burada temiz ve sağlıklı beslenmenin içerisinde helalinden beslenmenin de dâhil olduğunu belirtmekte yarar vardır.

Doğduğu anda çocuğun ilk duyacağı sesler de son derece önemlidir. Bu yüzden İslam, doğan çocukların kulaklarına ezan ve kamet cümlelerini okumayı emretmiştir. Ezan ve kamet cümleleri, İslam'ın özetidir. Bu cümlelerle çocuk, adeta İslam'a perçinlenmektedir. Büyüdüğünde kişiliğine bu cümleler de etki edecektir.

Çocuğun konuşmaya başladığında ilk söyleyeceği kelime ve cümlelerin de kişiliğine etki edeceği ortadadır. Bu yüzden çocuğa Allah, peygamber, Kur'ân, Lâilâhe illallah gibi dinî içerikli kelime ve cümlelerin öğretilmesi önemlidir. Sahabenin konuşmaya başlayan çocuklarına "Allah'a inandım, şeytan ve putları reddettim" cümlesi ile, şu ayeti öğrettikleri bildirilmektedir: "Çocuk edinmeyen ve hükümlerde ortağı olmayan Allah'a hamdolsun!"[1] Bu uygulama ile çocuklara tevhidin temelleri öğretilmektedir.

Çocuk için en etkili örnek anne babadır. Onlar söz ve davranışlarıyla çocuklarının beyinlerini sürekli olarak işlemektedirler. Bu yüzden anne babanın, özellikle çocuklarının yanında konuşma ve hareketlerine son derece dikkat etmeleri gerekir. Onlar çocukları için en güzel hedefler göstermeli ve kendileri de onlar için en güzel modeli sunmalıdırlar. Sözgelimi evde çocuğun gözü önünde namazlarını cemaatle kılan, sofraya ellerini yıkayarak ve besmeleyle oturup dua ile kalkan bir anne baba davranışlarıyla çocuğun beynini yıkamakta, onun geleceğini inşa etmektedir.

Anne babanın çocukları için hoca/öğretmen/okul seçimi de önemlidir. Çocuğa ilk aldırılacak bilgilerin dinî yönünün olması da gerekir. Bu konuda Peygamberimiz, Çocuklarınızı şu üç şeyle eğitiniz: "Kur'ân okumasını öğreterek, peygamber sevgisini aşılıyarak, peygamberin ailesinin sevgisini aşılıyarak."[2]

Anne babanın çocukları için yapacakları dua da onlar için son derece önemli ve makbul dualardır. Ama sözlü dualar, fiili dualarla desteklenmelidir. Yani anne baba, bir yandan üzerlerine düşenleri layıkıyla yapmaya çalışmalı, diğeryandan da dua etmelidirler. Anne babanın çocuğuna yapacağı duanın önemine dikkat çeken Peygamberimiz "Dedesi İbrahim'in duası, Hz. İsa'nın müjdesi ve anası Âmine'nin rüyası"[3] olduğunu söylemiştir.

Bu konuda Kur'ân'daki dua örnekleri yegâne tutamağımız olmalıdır. İşte onlardan bir demet dua:

"Rabbimiz, bizi sana teslim olanlar yap, neslimizden de sana teslim olan bir ümmet çıkar; bize ibâdet yerlerimizi göster, tevbemizi kabul et; zira, tevbeleri kabul eden, çok merhametli olan ancak sensin. Sen!"[4]

"Orada Zekeriyâ, Rabbine duâ etmiş: Rabbim, demişti, bana katından temiz bir nesil ver. Sen duâyı işitensin!"[5]

"Imran'ın karısı onu doğurunca Allâh onun ne doğurduğunu bilirken yine şöyle söyledi: Rabbim, onu kız doğurdum, erkek, kız gibi değildir. Ona Meryem adını verdim. Onu ve soyunu kovulmuş şeytânın şerrinden sana ısmarlıyorum."[6]

"Rabbim, bu şehri güvenli kıl, beni ve oğullarımı putlara tapmaktan uzak tut!"[7]

"Rabbim, beni ve zürriyetimden olanı namazı kılan yap; Rabbimiz, duâmı kabul buyur!"[8]

"Rabbimiz, bize gözler sevinci gönüller açan eşler ve çocuklar lutfeyle ve bizi korunanlara önder yap! derler."[9]

"Nihâyet insan, güçlü çağına erip kırk yaşına varınca: Ya Rabbi dedi, beni, bana ve anama, babama verdiğin nimete şükretmeğe, râzı olacağın yararlı işler yapmağa sevk eyle. Benim için zürriyetim içinde de salâhı devam ettir, benden gelecek olanları da iyi insanlar yap. Ben sana yüz tuttum ve ben sana teslim olanlardanım."[10]

O halde anne baba olarak çocuklarımızdan öncelikle bizler sorumluyuz. Onların yetişmesinde, sâlih insanlar olarak topluma kazandırılmasında ve bu meyanda Kur'ân ve Sünnet ölçüleri doğrultusunda bir evlilik gerçekleştirmelerinde bizlere büyük görevler düşmektedir. Bizler, kınayanın kınamasına aldırmadan, Cenab-ı Hakkın hatırını tüm herkesin hatırından üstün tutarak doğruları yapmalı ve bu konuda herkese örnek olmalıyız. Çocuklarımıza güzel örnekler sunmalı, onları o güzel modellere özendirmeliyiz. Dinin ölçülerine uygun olarak yapılacak bir beraberliğin, dünya ve ahirette çiftlerin ve ailelerin hayrına olduğunu onlara anlatmalı ve onları buna inandırmalıyız. Meşrû evlilikleri kolaylaştırıp haram giden yolları kapatmak için gayret etmeliyiz. Tüm bunları yaptıktan sonra da Yüce Allah'a güvenip dayanarak çokça dua etmeliyiz.

Kur'ân'da kıyamet sahneleri anlatılırken kişinin anne babasından ve çocuklarından kaçacağı[11] bildirilir. Onların birbirlerinden kaçış sebebi, birbirlerinden haklarını isteyecek olmaları, birbirlerini Allah'a şikayet edecek olmaları, suçları birbirlerinin üzerine atmaya kalkmalarıdır. Öyleyse anne baba olarak, çocuklarımızdan kaçanlar değil, onlara koşanlar ve onlarla beraber cennete girenler olabilmek için.. Onların namazlarının sonunda bizim için yaptıkları "Rabbimiz, hesabın görüleceği gün, beni, anamı-babamı ve müminleri bağışla!"[12] duasına layık olabilmek için.. Anne babalar olarak yükümlülüklerimizi yerine getirelim ve Yüce Rabbimizin şu emri doğrultusunda hareket edelim:

"Ey inananlar, kendinizi ve âilenizi öyle bir ateşten koruyun ki onun yakıtı insanlar ve taşlardır. Onun başında gâyet katı, şiddetli, Allâh'ın kendilerine buyurduğuna karşı gelmeyen ve emredildikleri şeyi yapan melekler vardır."[13]

Ayet, ana babalara çocuklarını terbiye etmelerini, Yüce Yaratıcının emir ve yasaklarını onlara öğretmelerini emretmektedir.[14] Hz. Ömer, bu ayetle ilgili olarak Peygamberimize, "Ey Allah'ın

Rasl, kendimizi ateşten koruyabiliriz, peki aile efradımızı nasıl koruyalım?” diye sormuş o da şöyle cevap vermiştir: “Onlara Allah’ın buyuklarını emrederek, yasakladığı şeylerden onları sakındırarak..”

Unutmayalım ki çocuklarımız, bizde ilah birer emanettir. Emanete riayet ise emaneti, onun asıl sahibinin ölçüleri doğrultusunda korumakla mümkündür.

[1] 17 İsra 111. [2] Mnv, Feyz’l-Kadr, I, 225. [3] İbn Kesr, Tefsr, I, 174. [4] 2 Bakara 128. [5] 3 Alu İmran 38. [6] 3 Alu İmran 36. [7] 14 İbrahim 35. [8] 14 İbrahim 40. [9] 25 Furkan 74. [10] 46 Ahkaf 15. [11] “İşte o gün kişi kardeşinden, anasından, babasından, eşinden ve oğullarından kaçar.” 80 Abese 34-36. [12] 14 İbrahim 41. [13] 66 Tahrim 6. [14] Taber, Tefsr, XXVIII,165-166.